

Mabuhay Pilipinas

Handleiding voor de leerkracht

Deel I: Handleiding voor de leerkracht	
1. Inleiding	
1.1 Voorstelling	p 3
1.2 Opzet	p 4
1.3 Opbouw	p 4
1.4 Eindtermen en doelstellingen	p 5
1.5 CLIMmig werken	p 6
2. Hoe ga je te werk?	
2.1 Introductieles	
1 Bespreking titelpagina prentenboek	p 8
2 Een vriendenboekje	p 8
3 Introductie van de drie personages	p 8
4 Stellingenspel	p 9
2.2 Ontdek hoekenwerk	p 10
2.3 Verwerkingslessen	p 12
1 Website	
2 Zeg 'ns euh	p 12
3 Een reuzenschilderij	p 13
4 Diep in de zee	p 14
2.4 Tussendoortje: de electro	p 15
2.5 Bijlage: inventaris Radio Filipinas	p 16
3. Literatuuropgave	p 17
4. Colofon	p 17

Dit pakket kwam tot stand dankzij de zeer enthousiaste inzet van **Ellie Lefèvre** en **Thamara de Nijs**. Twee studentes van de lerarenopleiding aan het Heilig Graf instituut te Turnhout. Zij trokken in de zomer van 2003 naar de Filippijnen en dompelden zich onder in de plaatselijke cultuur. Dankzij hen kreeg dit project zijn huidige vorm: creatief en bezielend.

1.1. Voorstelling

Doelgroep

Het educatief pakket rond de Filippijnen is bedoeld voor een klas (25 leerlingen) van de tweede graad.

Thema

Via dit project leren de kinderen de Filippijnen kennen door de ogen van drie leeftijdsgenoten, die elk in een andere omgeving wonen: de zee, de bergen en de stad. Het hoofdthema van dit pakket is het milieu, een thema dat zowel in Vlaanderen als in de Filippijnen een belangrijke rol speelt.

Duur

Dit pakket is bedoeld om 5x 100 minuten rond te werken. Je kan er ook een deelthema uitlichten, zodat je het op 2 X 100 minuten kan afwerken.

1.2. Opzet van het thema

In het pakket over de Filippijnen hebben we gekozen voor het thema milieu. Milieu is immers een thema dat zowel in de Filippijnen als in België dagelijks aan de orde is. Het maakt daarmee ook de link tussen beide landen. De bedoeling is ook dat kinderen gemakkelijker verschillen en gelijkenissen tussen de Filippijnen en België op een open en respectvolle manier kunnen benoemen.

Naast een herkenbaar thema, kozen we er ook voor om drie kinderen uit totaal verschillende milieus op een realistische manier voor te stellen. Rimalin, een meisje uit de bergen, Gimwel, een jongen uit de stad en Jerry, een jongen uit een vissersdorp, worden in het pakket voorgesteld. Elk halen zij een ander aspect aan van de Filippijnse cultuur. Het eerste doel van deze verscheidenheid aan personages is de Filippijnen in al zijn verscheidenheid voor te stellen. Een groot deel van de we-

reldbevolking leeft in een of andere stad, zo ook in de Filippijnen. Dat wil echter niet zeggen dat we het platteland uit het oog mogen verliezen. We kozen bewust voor de drie personages om deze diversiteit weer te geven. Het voordeel van deze benadering is verder ook dat kinderen leren inzien dat de levensomstandigheden van mensen sterk bepaald worden door de omgeving en het klimaat waarin ze leven (WO 1.9). De verscheidenheid in een land tonen is ook de manier bij uitstek om stereotypering te voorkomen. Uiteraard kunnen naast deze drie kinderen nog duizenden anderen geplaatst worden. Filippijnse kinderen in je klas zullen zich misschien niet helemaal herkennen in de kinderen die hier voorgesteld worden. In dat geval is het belangrijk hun verhaal naast dat van de drie anderen te plaatsen (in het geval zij dat zelf wensen).

1.3. Opbouw

Het lessenpakket vertrekt vanuit een prentenboek. Hierin worden de drie kinderen voorgesteld. Hun verhalen worden uitgebreid met artikels, teksten en foto's. Op die manier krijgen de leerlingen een vollediger beeld van wat milieu in de Filippijnen betekent.

Het prentenboek wordt uitgediept aan de hand van een hoekenwerk dat CLIMmig werd opgevat (zie p 6-7). De kinderen behandelen hier zelfstandig, in kleine groepjes, een aantal deelthema's : wonen, klimaat, visvangst, naar school en 'Wie wil ik later worden?'.
Naast een inleiding met gevarieerde werkvormen, sluit het project af met drie creatieve verwerkingstips.

Voor klassen die nog niet gewend zijn aan CLIM, raden we aan in kleinere groepjes te werken. Twee of drie kinderen die samen zitten kunnen al oefenen met enkele rollen en zullen gemakkelijker tot een resultaat komen.

De leerlingen kunnen hun bevindingen na het hoekenwerk vastzetten in het logboek, hun persoonlijk werkboek.

Doelstellingen

Waarden en houdingen

De leerlingen benaderen mensen van andere culturen met respect, interesse en openheid.

De leerlingen kunnen zich inleven in de leefwereld van leeftijdsgenoten in een andere cultuur en voelen zich verbonden met hen.

Vaardigheden

De leerlingen kunnen onterechte veralgemeningen over landen in een ander cultuurgebied doorprikken.

De leerlingen kunnen consumptiegedrag en comfort op eigen niveau kritisch bevragen.

Kennis en inzicht

De leerlingen kunnen met voorbeelden aantonen dat er steeds meer onderlinge afhankelijkheid is tussen alle landen.

Eindtermen

Wereldoriëntatie

WO 1.9: De leerlingen kunnen het verband illustreren tussen de leefgewoonten van mensen en het klimaat waarin ze leven.

WO 6.9: De leerlingen kunnen aspecten van het dagelijks leven in een land van een ander cultuurgebied vergelijken met het eigen leven.

Sociale vaardigheden

SV 1.2 De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen.

SV 1.5 De leerlingen kunnen bij groepstaken leiding geven en onder leiding van een medeleerling meewerken.

SV 1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.

SV 3 De leerlingen kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.

Leren leren

2. De leerlingen kunnen op systematische wijze verschillende informatiebronnen op hun niveau zelfstandig gebruiken.

3. De leerlingen kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken.

4. De leerlingen kunnen eenvoudige problemen op systematische en inzichtelijke wijze oplossen.

Waarom op CLIM gebaseerd?

CLIM staat voor *Coöperatief Leren in Multiculturele groepen*. De CLIM-methode werd uitgewerkt door de organisatie *Steunpunt ICO* die volop bezig is met onderwijsvernieuwing. De methode sluit aan bij een evolutie die zich voordoet binnen het onderwijs: terwijl de leerling vroeger gezien werd als een leeg blad dat de leerkracht met zijn/haar kennis volschreef, wordt nu steeds meer uitgegaan van een participatiemodel. De leerlingen krijgen de kans hun kennis zelf te vergroten door samen te werken. De leerkracht krijgt meer en meer de rol van mediator en begeleidt de leerlingen in hun zoektocht naar de nodige kennis, vaardigheden en attitudes. In dit lessenpakket werden een aantal principes uit de CLIM-methode gebruikt.

Wat is CLIMmig werken?

CLIMmig werken betekent dat we ons in dit pakket baseren op de CLIM-methode. Het is een vorm van groepswork waarbij leerlingen in groepjes van (liefst) 5 samenwerken om nieuwe leerstof te verwerken. Elke leerling heeft een eigen functie binnen het groepswork: organisator, materiaalmeester, verslaggever, planner en bemiddelaar. De leerlingen krijgen een gekleurd kaartje met de roluitleg. Er hoort een badge bij in de overeenkomstige kleur. Zo kan de leerkracht meteen zien wie welke rol heeft. Deze kaartjes en badges worden uitgedeeld vóór de doe-kaarten worden uitgedeeld. Het is best dat de leerkracht de groepen indeelt zodat er heterogene groepen (qua niveau en qua status in de klas) worden samengesteld. De bedoeling is dat kinderen aangesproken worden op de verschillende vaardigheden en intelligenties die ze hebben.

De rollen

Organisator

- Je zorgt ervoor dat de groep aan het werk blijft.
- Je let erop dat iedereen meedoet en de kans krijgt iets te zeggen.
- Als jullie iets met elkaar bespreken, mag jij zeggen wie aan de beurt is om te praten.
- Jij vraagt elke leerling in de groep of hij/zij begrijpt wat er moet gebeuren.
- Als je merkt dat dit niet zo is, vraag je de groep even te stoppen en geef je uitleg.
- Als niemand in de groep het antwoord weet, roep jij de juf/meester.

Materiaalmeester

- Je mag van je plaats lopen om de spullen te pakken die je groepje nodig heeft
- Als het werk moet ingeleverd worden, doe jij dat.
- Je zorgt ervoor dat al het materiaal weer op zijn plaats wordt teruggelegd.

Verslaggever

- Jij schrijft het antwoord van de groep op.
- Je bespreekt met de groep waarover het verslag gedaan wordt.
- Jij vat de opdracht kort samen om het verslag voor de klas voor te stellen.
- Bij de nabespreking mag jij namens de groep vertellen wat jullie gedaan hebben en hoe jullie hebben samengewerkt.
- Je organiseert de voorstelling en zorgt ervoor dat iedereen hierbij een taak heeft.

Planner

- Je maakt een tijdsindeling voor het geplande werk.
- Je zorgt ervoor dat de groep gewaarschuwd wordt als ze teveel tijd besteedt aan een onderdeel van de taak.
- Je houdt de toegestane tijd in het oog en je geeft tijdig het signaal om te stoppen.

Bemiddelaar

- Je moedigt de leerlingen in je groepje aan om goed mee te doen en met elkaar samen te werken.
- Je moedigt de leerlingen in je groepje aan elkaar te helpen.
- Je geeft de leerlingen in je groepje een complimentje als ze iets goed doen.
- Je let erop dat niemand afgekraakt wordt.

Het is de bedoeling dat de rollen roteren over de kinderen naarmate de groep een andere opdracht uitvoert. Het is dus van belang dat de groep gedurende het project gelijk blijft.

Een voorbeeld:

Nr.	organisator	materiaalmeester	verslaggever	bemiddelaar	planner
1	Sander	Lieve	Tomas	Mohammed	Aisha
2	Ben	Sanne	Mie	Benjamin	Toon
3	Amir	Wannes	Maria	Felix	Siemen
4	Fatima	Suzanna	Bert	Loubna	Maike
5	Kim	Ricardo	Stefaan	Claudia	Beatrice

Om een overzicht te behouden kan je de namen van de kinderen op losse papertjes schrijven en het bord als hierboven indelen. Je plakt de namen van de kinderen bij de rol die ze die dag vervullen. De volgende dag schuift de rol door.

De bedoeling van deze rotatie is dat kinderen elke rol eens kunnen uitproberen, zodat ze zowel de taken die ze goed kunnen als degene die ze minder goed kunnen eens uitgeprobeerd hebben.

De bedoeling is steeds dat de hele groep goed samenwerkt. Het gaat erom een goed groepsresultaat te behalen en niet individueel te presteren.

Hoe kan je CLIMmig werken?

De groep krijgt een doe-kaart waarop stap voor stap uitgelegd wordt wat er moet gebeuren. In de volgende 25 minuten werken ze de opdracht A op de doe-kaart uit. Indien u voldoende tijd hebt voor dit project, kunnen de kinderen ook de B-opdracht uitvoeren. Dat neemt nog eens 25 minuten in beslag.

Daarna volgt een voorstelling van wat elk groepje heeft uitgevoerd. Elk groepje krijgt ongeveer 5 minuten om zijn resultaat aan de klas voor te stellen.

Je kan hierbij zo te werk gaan dat elke groep een andere opdracht krijgt en dat alle groepen roteren over de verschillende taken gedurende een week of je kan alle groepen dezelfde opdracht geven op hetzelfde moment.

Hoe CLIMmig groepswork voorbereiden?

Je kan best op voorhand de kinderen indelen in groepen en hun namen op het bord onder de juiste rol plakken. Je deelt de kaartjes waarop

de rollen beschreven staan uit en overloopt ze met de kinderen om na te gaan of alles duidelijk is.

Het materiaal ligt best al op voorhand klaar, zodat de kinderen meteen aan de slag kunnen als ze in groepjes ingedeeld zijn en op hun plaats zitten. Het leukst is als ze in groepjes rond een tafel kunnen zitten.

Je maakt ook best duidelijk afspraken over het gebruik van het materiaal en de tijd die ze krijgen om de opdracht uit te voeren, zodat de planner duidelijk weet waar hij/zij aan toe is.

Zelf krijg je dan de tijd om de kinderen te observeren, feedback te geven, specifieke vragen te beantwoorden.

Bij elke opdracht in de tekst wordt vermeld welk materiaal nodig is.

Tijdsbesteding?

- 25 minuten voor de A-opdracht
- 25 minuten voor de B-opdracht
- 5 minuten voorstelling per groepje

Introductieles

Duur

50 minuten

Doelstelling

- Lln. maken kennis met de Filippijnen.
- Lln. kunnen de hoofdgedachte van het verhaal afleiden a.d.h. v. de kaft of de titel van het boek.
- Lln. kunnen gebeurtenissen, handelingen, overeenkomsten en verschillen, bedoelingen herkennen en reproduceren.
- Lln. kunnen allerlei taken en opdrachten uitvoeren.
- Lln. kunnen vragen stellen en vragen beantwoorden.
- Lln. kunnen gevoelens uiten.
- Lln. kunnen hun mening verantwoorden.

Eindtermen

WO 1.2, 1.3, 1.4, 1.9, 1.12, 1.18, 1.19, 2.9, 3.1, 4.4, 4.8, 4.11, 6.2, 6.15

Te kopiëren

- Vriendenboekje

Materiaal

- Groot prentenboek
- 6 kleine prentenboekjes
- Stellingenkaartjes
- Logboek p 3 en 4

Werkvormen

- Klassikaal
- In groep
- Individueel

2. Hoe ga je te werk?

2.1. Introductieles

1. Bespreking titelpagina prentenboek

Het prentenboek is de ideale instap voor dit project. Om de nieuwsgierigheid van de kinderen te prikkelen, bespreken we eerst de voorkant van het boek. 'Bekijk deze prent: Waarover gaat dit boek, denken jullie? Waarom denken jullie dat?'

2. Vriendenboekje

De werkblaadjes zijn verzameld in een logboek. Om het logboek een beetje persoonlijker te maken, starten ze met het invullen van het vriendenboekje.

3. Introductie personages

De leerlingen worden ingedeeld in drie groepen. Het is de bedoeling dat elke groep een personage volgt waarvan ze achteraf een aantal karakteristieken onthouden: wat weet je over de familie van je kind? Waar woont het? Wat is zijn/haar lievelingseten? Wat zijn zijn/haar hobby's? Op sommige vragen zullen de leerlingen pas op het einde van het project kunnen antwoorden.

Daarna worden de teksten die bij de kinderen horen voorgelezen uit het grote boek. Je kan dit als leerkracht zelf doen, je kan ook telkens een ander kind aanduiden. Ook de prenten worden getoond, zodat de leerlingen het personage beter leren kennen.

Tip: Bij de drie kinderen kan een fragment uit de video Radio Filipinas van Man bijt Hond getoond worden. Gimwel woont in de stad: Ideaal zou het stukje over de verkeersagente in Manilla zijn (fragment 18). Jerry die aan de zee woont, is erg gediend met het stukje over de visser (fragment 13). Rimalin, een schoolkind in de bergen, kan in beeld gebracht worden aan de hand van het stukje over schoolkinderen in Batad (fragment 27). De juiste plaats van de fragmenten op de video vind je in de bijlage op p 16.

Elke groep vult nu het vriendenboekje in van het kind dat het moest volgen. Dit kan dan vergeleken worden met de eigen vriendenboekjes. Wat zijn de verschillen en gelijkenissen tussen de Filippijnse kinderen? Zijn er ook verschillen en gelijkenissen met de leerlingen uit de klas? Wie weet nog in welk land deze drie kinderen wonen?

Bij het vergelijken van de vriendenboekjes, is het vooral belangrijk de gelijkenissen tussen de kinderen te benadrukken. De bedoeling daarvan is de verbondenheid van de leerlingen met het kind uit de verre Filippijnen tot stand te brengen. Gelijkenissen maken inleving immers mogelijk, daar waar de verschillen de leerstof boeiend maken.

4. Stellingenspel

Om de verhalen van Rimalin, Gimwel en Jerry te verwerken, spelen we een stellingenspel. De leerkracht geeft een stelling. De bedoeling is dat de kinderen aan de hand van wat ze in de drie verhalen gehoord hebben of naar gelang hun mening, links of rechts van een denkbeeldige lijn gaan staan.

Links van de lijn is akkoord.

Rechts betekent niet akkoord.

Tip: Als je niet genoeg plaats hebt in de klas kan je de kinderen een rood en een groen kaartje geven. Ze steken de kaartjes dan in de lucht.

Rood: niet akkoord

Groen: akkoord

Alternatief: Je kan na elk verhaal ook een stelling die bij de tekst hoort, geven. Op die manier verhoogt de betrokkenheid van de kinderen.

Mogelijke stellingen:

- Ik zou net als Jerry graag aan zee wonen.
- De Filipinos leven alleen maar van de visvangst.
- De Filipinos eten alleen maar rijst en vis.
- Ik zou net als Gimwel graag in de stad wonen.
- In de Filippijnen leven alleen maar arme mensen.
- De Filipinos dragen heel veel zorg voor de natuur.
- De Filipinos die in een stenen huis wonen, zijn gelukkiger dan degenen die in een huis van hout en nipabladeren wonen.
- Ik zou ook graag in een klas zitten met heel veel kinderen.
- In de Filippijnen is het altijd goed weer.
- Ik zou net als Rimalin graag in de bergen wonen.

Hoekenwerk

Tijd

75 minuten x 5
(Alternatief: 180 minuten)

Doelstellingen

- LIn. zijn bereid om samen te spelen en te werken.
- LIn. weten dat er in de Filippijnen verschillende soorten huizen zijn.
- LIn. kunnen de gelijkenissen en verschillen tussen de stad en het platteland van de Filippijnen a.d.h.v. fotocollages aanduiden.
- LIn. zijn bereid hun mening te verwoorden en neer te schrijven.
- LIn. kunnen associaties maken bij een voorwerp vanuit hun eigen leefwereld.
- LIn. kunnen d.m.v. een proefje het ontstaan van regen visualiseren en verwoorden.
- LIn. kunnen zich een beeld vormen van de visvangst in de Filippijnen.
- LIn. kunnen een titel zoeken bij een artikel.
- LIn. krijgen een duidelijker kijk op het Filippijnse schoolleven.
- LIn. kunnen een plattegrond met bijbehorende legende aanvullen.
- LIn. kunnen een tabel interpreteren.
- LIn. Kunnen beroepen associëren met de omgeving waarin iemand woont.
- LIn kunnen zich inleven in de leefwereld van de drie kinderen uit het prentenboek.

Eindtermen

- Hoek 1: Wonen: WO 1.4, 1.11, 1.19, 4.8, 6.15
- Hoek 2: Klimaat: WO 1.4, 1.13
- Hoek 3: Visvangst: WO 1.4, 1.9, 1.19
- Hoek 4: Naar school: WO 4.8, 6.9, MV 6.5
- Hoek 5: Wat wil ik later worden?: WO 4.1

Klasopstelling

Hoeken

Werkvorm

Hoekenwerk

2.2. CLIMmig Hoekenwerk

1. Vooraf

Het hoekenwerk bouwt voort op de informatie die de kinderen in het prentenboek leren. In elke hoek wordt een aspect aangehaald en verder uitgediept: wonen, klimaat, visvangst, naar school en 'Wat wil ik later worden?'. Bij elke hoek hoort een exemplaar van het prentenboek, dat opengeslagen wordt op de juiste bladzijde.

De leerlingen worden in groepjes van 5 ingedeeld en werken in de 5 hoeken. Je kan ook kleinere groepjes vormen (3 is een minimum). We stellen voor het hoekenwerk CLIMmig te laten verlopen door de kinderen een vaste rol te geven (zie p 6 en 7) en hen zelfstandig te laten werken.

De eerste 25 minuten werken de groepjes rond de A-opdracht die de eigenlijke inhoud behandelt. De volgende 25 minuten worden besteed aan een creatieve verwerking van de inhoud in de B-opdracht. Na 50 minuten krijgt elk groepje 5 minuten de tijd om een voorstelling van de hoek te maken. De volgende dag schuiven de groepjes door. Voor meer uitleg over CLIMmig werken, zie p 6 en 7.

Alternatief: Als je minder tijd hebt, kan je dit hoekenwerk ook als een gewoon hoekenwerk opstellen. Na 25 minuten schuiven de groepjes dan door. (Reken hiervoor dan 180 minuten) Je kan de cd gebruiken om het doorschuifmoment aan te geven. De kinderen voeren dan enkel de A-opdracht op de doe-kaarten uit.

2. Introductie

Een goed hoekenwerk staat of valt met goede afspraken op voorhand. Overloop dus met de kinderen wat de CLIM-rollen juist inhouden en wat er van hen verwacht wordt.

Tip: leg het nodige materiaal per hoek van tevoren klaar, zodat de kinderen meteen aan de opdrachten kunnen beginnen.

3. Voorstelling van de hoeken

Hoek 1: Wonen

In de A-opdracht bekijken de leerlingen nog even de prenten van Rimalin, Jerry en Gimwel in het prentenboek. Ze leren aan de hand van het spel “raad je plaatje” en het “kwartetspel” een aantal dagelijkse voorwerpen uit de Filippijnen kennen.

In de B-opdracht maken ze een maquette van het huis waarin zij het liefst zouden wonen.

Hoek 2: Klimaat

In de A-opdracht bekijken de leerlingen in het boek de prent rond het nat en droog seizoen. Aan de hand van de klimaatfiches die jij als leerkracht van tevoren aan de paraplu bevestigde leren ze waarom mensen stilaan overschakelen op het bouwen van stenen huizen. Ze denken ook na over het gebruik van paraplu's in de Filippijnen.

Na deze korte inleiding doen de leerlingen een proef rond regen en de kringloop van het water.

In de B-opdracht maken ze een weerbericht waarin ze aan de rest van de klas uitleggen hoe regen ontstaat.

Hoek 3: Visvangst

In de A-opdracht lezen de leerlingen de tekst over visvangst in de Filippijnen. Wat zijn de problemen waarmee vissers te kampen hebben? Om het voor de leerlingen bevattelijk te maken, wordt er een verwijzing gemaakt naar de film: *Finding Nemo*.

In de B-opdracht tekenen de kinderen twee stripverhalen uit. Een over Nemo in de Filippijnen, zoals het vroeger was en een over Nemo in de Filippijnen nu.

Tip: In deze hoek kan je een fragment over een visser uit Man bijt Hond (Radio Filipinas) laten zien (fragment 13).

Hoek 4: Naar school

De leerlingen bekijken in de A-opdracht de prent rond school en spelen op de speelplaats.

Aan de hand van de ontdekkrugzak leren ze het onderwijs in de school van Rimalin kennen. In de rugzak zitten enkele voorwerpen die met school te maken hebben.

In de B-opdracht verwerken de leerlingen de elementen uit deze hoek tot een liedje op een zelfgekozen melodie.

Tip: In deze hoek kan je een fragmentje over schoolkinderen in de bergen laten zien uit Man bijt hond (fragment 27).

Hoek 5: Wat wil jij later worden?

In de A-opdracht bekijken de leerlingen de prent 'Naar de markt'. Wat doen mensen in de Filippijnen om aan de kost te geraken?

In de B-opdracht steken de kinderen een mimespel in elkaar, waarbij de rest van de klas raadt om welk beroep het gaat.

Tip: In deze hoek kan je een fragment over een verkeersagente uit Man bijt Hond laten zien (fragment 18).

**Www.alfavzw.be/
Fillippijnenkoffer**

Duur
25 minuten

Doelstellingen
De leerlingen kunnen de leerstof op een speelse manier verwerken.

Eindtermen
WO 2.3, 2.3 bis

Te kopiëren
Niets

Klasopstelling
Computerlokaal

Materiaal:
Computers met internetaansluiting

Zeg 'ns "euh"

Duur
25 minuten

Doelstellingen:

- Lln. kunnen een juiste beschrijving geven van een opgegeven woord.
- Lln. kunnen a.d.h.v. een beschrijving het juiste woord raden.
- Lln. oefenen zich in spreken.
- Lln. toetsen via dit spel hun kennis over de Filippijnen.

Eindtermen
MV 3.2, 3.3, 3.4, 6.3, 6.4

Te kopiëren:
Niets

Klasopstelling:
gewoon

Materiaal:
Zeg 'ns "euh"-kaartjes

2.3. Verwerkingslessen

1. Www.alfavzw.be/Fillippijnenkoffer

Deze website kan als herhalingsles bij de koffer gezien worden. De kinderen kunnen er allerlei educatieve spelletjes spelen, waarvoor ze de aantekeningen die ze doorheen het project gemaakt hebben kunnen gebruiken.

2. Zeg 'ns "euh"

De leerkracht heeft kaartjes waarop telkens een woord staat dat met de Filippijnen te maken heeft.

Eén leerling trekt een kaartje en beschrijft dit woord. Het woord zelf en nog enkele andere woorden mogen niet uitgesproken worden. Gebeurt dit wel, dan mag een andere leerling een woord komen trekken.

De rest van de klas raadt om welk woord het gaat. Degene die het juiste woord geraden heeft, mag het volgende kaartje trekken en het volgende woord komen beschrijven.

Tip 1: Een mogelijke variant op dit spel is dat je als leerkracht telkens 4 leerlingen naar voor laat komen. Je zet hen op een rij. Je leest één woord dat met de Filippijnen te maken heeft hardop voor. De eerste in de rij probeert 30 seconden over dit woord te praten zonder de hierboven beschreven woorden te gebruiken. Zegt de leerling "euh" of één van deze woorden, gaat de beurt naar de volgende leerling in de rij. De leerlingen die dit 30 seconden kunnen volhouden, zijn de winnaars in die rij.

Woord te beschrijven	Verboden woorden
Banca	Banca en varen
Tricycle	Tricycle en brommer
Slippers	Slippers en voeten
Vis	Vis, vissen en voedsel
Manilla	Manilla en hoofdstad
Filippijnen	Filippijnen, Filipino's, en eiland
Basketballen	Basketballen, basket en sport
Uniform	Uniform, hetzelfde en school
Markt	Markt, marktkraam en verkopen
Peso	Peso en geld
Jeepney	Jeepney en rijden
Boekentas	Boekentas en school

Een reuzenschilderij

Duur

100 minuten

Doelstellingen

- De leerlingen zijn bereid om samen te werken.
- De leerlingen tonen respect voor elkaars werk.
- De leerlingen kunnen de juiste schildertechniek hanteren om te verven.
- De leerlingen kunnen hun gevoelens en ideeën weergeven in hun schilderwerk.

Eindtermen

MV: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5

Te kopiëren

Niets

Klasopstelling

In hoeken

Materiaal

- Stevig papier of karton A0
- Plakkaatverf
- Potje water
- Penselen
- Verfschort
- Bescherming voor de banken
- Plakband
- Prentenboek

Werkvorm

Groepswerk

3. Een reuzenschilderij

De leerlingen gaan in groepjes zitten. We raden aan te werken met dezelfde groepen als voorheen, zodat de kinderen ook met een andere CLIM-rol kunnen experimenteren.

De leerlingen trekken in het begin van de les een doe-kaart met het onderwerp waar zij een schilderij van moeten maken.

De onderwerpen zijn:

- wonen in de stad
- de school
- diep in de zee
- vervoer
- kopen en verkopen
- hoog in de bergen

De leerlingen overleggen hoe ze samen hun kunstwerk zullen aanpakken en stellen een taakverdeling op.

Om het geheugen op te frissen, kunnen de leerlingen even het prentenboek raadplegen.

Na afloop

Je kan de panelen opstellen in de vorm van een tentoonstelling. Eerst bekijken de leerlingen van de klas de tentoonstelling en proberen te achterhalen wat de thema's waren.

Daarna kan deze tentoonstelling ook opengesteld worden voor leerlingen uit andere klassen of ouders. De kunstenaars kunnen dan een rondleiding geven. Indien mogelijk kan deze per groep voorbereid worden, zodat de leerstof erin verwerkt wordt en de toeschouwers ook informatie over de Filippijnen krijgen.

Diep in de zee

Duur

100 minuten

Doelstelling

- LIn. kunnen aspecten als licht, ruimte, lijn, vorm, patroon, compositie, kleur,... herkennen.
- LIn. kunnen de juiste techniek hanteren om te verven.
- LIn. kunnen hun gevoelens en ideeën weer geven in hun schilderwerk.
- LIn. tonen respect voor elkaars werk.

Eindtermen

MV: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5

Te kopiëren

Niets

Klasopstelling

Gewoon

Materiaal

- 4 reproducties van de schilderwerken van Rafael Cusi
- A3 tekenpapier
- Plakkaatverf
- Penselen
- Behangerslijm
- Mengpotjes
- Zand
- Verfschorten
- Plastiek ter bescherming van de banken

Werkvorm

Individueel

4. Diep in de zee

Achtergrond

In het kader van het jaar van de koraalriffen (1997) ontwierp de schilder Rafael Cusi een hele reeks aquarellen over het onderwaterleven.

In de klas

In het lessenpakket vind je 4 reproducties van de schilderijen van Cusi. Het is leuk om deze in de vorm van een kleine tentoonstelling op te zetten en de leerlingen erin rond te leiden.

Tijdens de korte rondleiding kan je de leerlingen de volgende vragen stellen: Wat zien jullie allemaal op de tekening? Welke vormen hebben deze vissen? Welke kleur hebben deze vissen? Welke andere dieren of planten zie je? Welke kleur heeft de zee?

Het is de bedoeling dat de leerlingen in deze les een eigen schilderij uit de onderwaterwereld ontwerpen met een nieuwe verftechniek. De techniek bestaat uit verven met zand. Hiervoor meng je plakkaatverf met een gelijke hoeveelheid zand en een theelepel behangerslijm. Als het mengsel te dik wordt, voeg je er een beetje water aan toe.

De volgende aandachtspunten worden best door de leerlingen in acht genomen:

- Maak eerst een schets in potlood.
- Gebruik heel je blad.
- Werk met verschillende tinten en kleuren.
- Vul de witte gaatjes op je blad op.

Afsluiter

We maken een tentoonstelling van alle schilderijen. Eventueel kunnen ouders of leerlingen van andere klassen uitgenodigd worden. De leerlingen leiden de bezoekers rond in de tentoonstelling en geven uitleg over wat ze geleerd hebben tijdens het project en waarom ze juist deze tekening gemaakt hebben.

Electro

Tijd:

15 minuten

Doelstellingen

- De leerlingen kunnen zelfstandig aan een taak werken.
- De leerlingen kunnen wat ze geleerd hebben evalueren.
- De leerlingen kunnen de personages in hun entourage plaatsen.

Klasopstelling

Gewoon

Materiaal

- 6 electro's
- Logboek p 13
- Lijm
- Schaar

Werkvorm

Individueel

2.4. Tussendoortje: de electro

In het pakket zitten 6 electro's. Er zijn 2 verschillende kleuren, met verschillende foto's.

De bedoeling is dat kinderen die doorheen de projectweek vroeger klaar zijn met een taak, de kans krijgen de verschillende personages beter te leren kennen.

Op p. 13 van het logboek vind je een verwerkingsopdracht bij deze electro's.

Tip: In het logboek (p 15-16-17) zijn ook een aantal spelletjes opgenomen die de kinderen in een vrije minuut kunnen oplossen.

2.5. Inventaris Radio Filipinas

Nr	Onderwerp	Plaats op video	plaats
1	Salsa dansles	0:00:00	Manilla
2	Zeemannen en haven	6:10	Manilla
3	Kunst en decoratie, houten christusfiguren	11:50	
4	Excursie naar gevangenis	16:45	
5	Overzicht Radio Filipinas	23:21	
6	Tricycles als taxi	30:17	Manilla
7	Habel/habel: vervoer in afgelegen streken	34:40	
8	Gokspelen (kaarten en spinnen)	39:10	Manilla
9	Begraafplaatsen als woonplaats	43:40	Manilla
10	Busverkoper	49:15	Manilla
11	GSM-gebruik	54:40	Manilla
12	Kerstmis	1:00:10	Manilla
13	Visser en zee	1:05:10	
14	Hanengevechten	1:11:10	
15	Videoke	1:16:40	Manilla
16	Gay kappers	1:22:40	Manilla
17	Kok (Belgische keuken)	1:27:40	Manilla
18	Verkeersagente	1:33:40	Manilla
19	Blinde muzikanten	1:38:10	Manilla
20	Treinkarretjes (sloppenwijken)	1:42:40	Manilla
21	Elektricien (sloppenwijken)	1:48:10	Manilla
22	G-string	1:53:40	Batad
23	Filmposter schilders	1:58:40	Manilla
24	Balut (eieren tellen)	2:03:40	Manilla
25	Goede week	2:09:40	
26	Verkeer/lawaacultuur	2:15:10	Manilla
27	Schoolkinderen	2:20:40	Batad
28	Fitness, lola's en de dood	2:25:10	Manilla

Bijlage

3. Literatuuropgave

Marlene P. Aguilar e.a. *The Philippine Coral Reefs in watercolor bij Rafael Cusi*. Jacoby publishing House. Quezon City, 1997.

Stev Van Thielen. *Man bijt hond*. *Radio Filipinas*. In samenwerking met 11.11.11, DGIS, KLM.

Filip Paelman. *CLIM-wijzer*. Steunpunt Intercultureel Onderwijs. Universiteit Gent. De Sikkel, Gent 2001.

Leo Van Belleghem e.a.. *Kwaliteitsindicatoren voor Mondiale Vorming*. Een handige beoordelingsfiche voor leermiddelen mondiale vorming. VLOR en Garant. Antwerpen-Apeldoorn, 2002.

4. Colofon

Redactie

Thamara de Nijs, Ellie Lefevre, Erika Op de Beeck

Eindredactie

Erika Op de Beeck

Redactioneel en pedagogisch advies

Tine Dewilde

Vormgeving

Peter Vanhove, Myriam De Houwer

Met dank aan

Ria Verstraelen

Met steun van

Limburg
Stationstraat 131
3570 Alken
011/31 32 11
www.Djapo.be

West-Vlaanderen
Fortstraat 128
8400 Oostende
059/32 21 83. www.horizoneducatief.be

Antwerpen
Leading NGO
Koning Albertstraat 15
2300 Turnhout
014/41 94 39
www.alfavzw.be

Oost-Vlaanderen
Axelvaardekensstraat 14
9185 Wachtebeke
09/345 76 59
www.Djapo.be